

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาข้อมูลสถานการณ์อุตสาหกรรมยางพาราประเทศไทย ประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศอื่นในโลกที่มีศักยภาพด้านการผลิตยางพารา (2) ศึกษากฎ ระเบียบ และมาตรการต่างๆ ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีผลต่ออุตสาหกรรมยางพาราไทย (3) ศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อนของอุตสาหกรรมยางพาราไทย (4) ศึกษาโอกาสและผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยางพาราไทย และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) จากการเข้าเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของไทย (5) ศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมของ สกย. ทั้งในด้านการจัดองค์การ ด้านนิติบัญญัติ และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมถึงแนวทางและบทบาทที่มีต่อภาคการผลิตและตลาด (6) ศึกษาแนวทางการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนงาน และโครงการในระยะยาวของ สกย. เพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตามผลการศึกษา

ภายใต้ระบอบเศรษฐกิจระบบเปิดและความเชื่อมโยงกันทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกจะส่งผลกระทบต่อเชื่อมโยงเป็นลูกโซ่ไปสู่หน่วยผลิตในระดับจุลภาคส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่องค์กรที่รับผิดชอบ การศึกษานี้จึงใช้ตัวแบบทางเศรษฐกิจในการวิเคราะห์โอกาสและศักยภาพขององค์กรจากการเปลี่ยนแปลงบริบทสภาพแวดล้อมระดับมหภาคในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยใช้ตัวแบบ Diamond Model, Five Forces Model และการวิเคราะห์ SWOT ข้อมูลสำหรับการศึกษานี้ใช้ทั้งข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิ ข้อมูลปฐมภูมิใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยผลิตในระดับต้นน้ำและกลางน้ำในอุตสาหกรรมยางพาราโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง การวิเคราะห์สำหรับการศึกษานี้เน้นการวิเคราะห์เนื้อหาและการตีความภายใต้ฐานข้อมูลสนับสนุนทั้งข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลภาคสนาม

ผลการศึกษาพบว่า (1) ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตยางพารารายใหญ่ที่สุดในโลก ปริมาณผลผลิตที่ผ่านการแปรรูปขึ้นต้นเป็นยางธรรมชาติมีผลผลิตรวม 3,569,000 ตันในปี พ.ศ. 2554 ผลผลิตชิ้นส่วนใหญ่คิดเป็นปริมาณ 3,120,000 ตันหรือคิดเป็นร้อยละ 87.42 ส่งออกขายต่างประเทศโดยมีส่วนแบ่งตลาดโลกเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 38.53 ใช้ผลผลิตยางธรรมชาติในประเทศเพียง 449,000 ตันคิดเป็นเพียงร้อยละ 12.58 ของผลผลิตรวม ประเทศไทยมีนโยบายรักษาความเป็นผู้นำในอุตสาหกรรมยางพาราของโลก รวมทั้งนโยบายส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้เพิ่มแก่เกษตรกรชาวสวนยาง (2) การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยางพาราไทยในระดับอุตสาหกรรมปลายน้ำ ในการลดต้นทุนการผลิตจากผลของการลดภาษีปัจจัยการผลิต จะเกิดการรวมทุนที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นในอุตสาหกรรมปลายน้ำ ส่วนอุตสาหกรรมในระดับต้นน้ำและกลางน้ำจะได้รับประโยชน์น้อยในระยะแรกแต่ระยะยาวอาจได้รับผลกระทบด้านลบจากการขาดแคลนแรงงาน ต้นทุนโดยเปรียบเทียบที่สูงกว่าประเทศที่เป็นผู้ผลิตยางที่สำคัญในกลุ่มอาเซียน การเข้ามาแข่งขันของธุรกิจที่มีศักยภาพสูงในอุตสาหกรรมกลางน้ำ (3) จุดแข็งของอุตสาหกรรมยางพาราไทยอยู่ที่ปัจจัยส่งเสริมด้านสภาพภูมิศาสตร์และกายภาพ ตลอดจนนโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมยางพารามาเป็นเวลากว่า 50 ปี เป็นแหล่งผลิตยางธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดในโลกมีอุตสาหกรรมยางที่เชื่อมต่อกันตลอดห่วงโซ่การผลิตทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ แต่จุดอ่อนอยู่ที่สัดส่วนความต้องการใช้ผลผลิตยางในประเทศต่ำเกินไปต้องพึ่งพาตลาดต่างประเทศเป็นหลัก ราคาจึงมีความผันผวนสูง นอกจากนี้ยังขาดองค์การที่จะดูแลบูรณะอย่างเป็นเอกภาพ (4) การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นโอกาสของอุตสาหกรรมยางพาราไทยในการขยายตลาดผลิตภัณฑ์ยาง โดยเฉพาะกลุ่มสมาชิกใหม่ เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มศักยภาพการส่งออกในระยะยาว แต่ในขณะเดียวกันก็เร่งให้ สกย. ต้องปรับบทบาทและภารกิจเพื่อส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งความเป็นผู้นำในอุตสาหกรรมยางพาราโลก (5) เพื่อรักษาความเป็นผู้นำในอุตสาหกรรมยางพาราโลก และควมมีเอกภาพในเชิงนโยบายและการ

บริหารจัดการ ศกย. ควรปรับบทบาทหน้าที่องค์กรในการดูแลอุตสาหกรรมอย่างครบวงจรแต่ทั้งนี้ควรมีการศึกษาคြေးสร้างองค์กรที่เหมาะสมเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการ (6) วิทยาลัยของ ศกย. ในช่วงการเข้าผู้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนควรมองการรักษากการเป็นผู้นำในอุตสาหกรรมของเดิมและมองการเติบโตในระยะยาวอย่างเป็นองค์รวมทั้งมีที่ดินเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรมนุษย์แต่ในขั้นเตรียมความพร้อมควรเริ่มจากการมององค์กรและปัดจุดอ่อนโดยดำเนินกลยุทธ์หลัก 3 ด้านคือ ด้านการสร้างความพร้อมเชิงยุทธศาสตร์ในระดับองค์กร ด้านการเพิ่มขีดสมรรถนะและลดความเสี่ยงในการส่งเสริมการผลิตและการแปรรูปและด้านการพัฒนาประสิทธิภาพระบบตลาดบางพารา

คำสำคัญ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การเตรียมความพร้อม สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง